ZBIOR
TYGODNIOWY
Wiadomości

Na Rok P. 1785.

Kwartał Czwarty.

w Krakowie

w Drukarni Ignacego Grebla

REIESTR MATERYI

Zawartych w czwartym Kwartale Wiadomości Tygodniowych.

Z teyże Drukarni Jgnacego Grebla *wyſzły z pod Praſy naſtępuiące nowe książki.*

1. Dobra Goſpodyni czyli Fundamenta Ekonomii Goſpodarſkiey oſobom młodym do tego ſtanu zabieraiącym ſię potrzebne in 12 1784 przednim Drukiem - - - - - Zł. 3.

2. Sztuka ſzczęśliwego życia w ſpołeczności przez Jmci Pana de Cheſterfield po Francuſku napiſana, przełożona przez X. K. O. R. 1884 in-12 Zł. 2.

3. Głos Religii przez Margrabiego Caraccioli po Francuſku napiſany na polſki język przełożony przez X. M. A. C. K. K. S. Anny Część II. 1785. Zł. 2.

4. Sztuka Ogrodnicza czyli o Ogrodnictwie zawieraiąca przepisy chodzenia przyzwoitego około Ogrodow kwiatowych, kuchennych i sadow z przydatkiem niektórych ciekawych i użytecznych wiadomości sekretnych Edycya druga poprawiona in-8vo 1784 Zł. 3.

5. Kazania Kaznodzieiów Katedralnych Krakowſkich Niedzielne przez cały rok miane Tomy II 8vo 1784. Zł. 6.

6. Roſkoſz Paſterſka, Opera w 3. Aktach, 8vo 1784. - - - Zł. 3.

7. Zagadnienia Krotofilne dla Kawalerow i Dam oprawne Zł. 2.

Tych kiążek można w Warſzawie w Poznaniu i w Lublinie w Xięgarniach doſtać.

ZBIOR

Wiadomości Tygodniowych.

Na Rok P. 1784.

WYDANY.

Kwartał Czwarty.

w Krakowie

w Drukarni Uprzywiliowaney Ignacego Grebla
(Typografa i Bibliopoli J. K. Mci.)

Vivitur, ingenio, cætera mortis erunt.

Albinovan

Zyie się rozumem, reszta śmiertelna i

Unius ætatis sunt quæ fortiter fiunt, q vero pro utilitate publica scribuntur æt na sunt. Cato libr: de re milit: 2. c.

Rzeczy waleczne iednego są wieku, le które się piszą dla użytku powszechn go wieczne są.

ZBIOR

Wiadomości Tygodniowych

w Krakowie

Kwartał Czwarty Num: 1.

Dnia 31. Pazdziernika R. P. 1784.

DZIENNIK SEYMU

WALNEGO GRODZIENSKIEGO.

SESSYA I.

Dnia 4. Pazdziernika.

Owoż iuż przyszedł czas Litewskiey Stolicy Uniwersałami J. K. Mći przeznaczony! zbliżył się dzień rozpoczynaiący Seymowanie! Po zebraniu się JJ. WW. Senatorów, Ministrów, i Posłow na Pokoie Zamkowe, Nayiaśnieyszy Pan udał się do Kościoła Po-Jezuickiego ze wszystkiemi licznie przytomnemi na Mszą Swiętą *pontificaliter* śpiewaną przez Jmć

Xiędza Giedroycza Biſkupa Zmudzkiego, w czaſie którey miał Kazanie Jmć Xiądz Puzyna Kanonik Wileńſki, o karności obyczaiow, bez których czyſtey prawości, Prawa dobremi być nie mogą. Po tak uroczyſtym wezwaniu Ducha S. powrocił Nayiaśnieyſzy Pan do Zamku w paradney i cudnie piękney Karecie, która znaiących ſię na piękności i wielkości roboty, w ſwym ſzacunku zaſtanawiała, i ſłuſznie; albowiem mowić można że zaſzczyt przynosi tuteyſzym Kunſztmiſtrzóm. Koſztuieć ta w prawdzie dwa Tyſiące Czerwonych Złotych, á w Paryżu cztery koſztowałaby zapewne. Za powrotem ſwym Król Jmć wraz z Senatorami i Miniſtrami, poſzedł do Senatu, á Poſłowie do Izby Poſelſkiey; gdzie, gdy Poſłowie mieyſca ſwe zasiedli, Jmć Pan Kraśińſki Oboźny W. Koronny, Poſeł Drohicki, iako Starey Laſki Marſzałek, zagaił Seſsyą powitaniem ſwòich Kollegow, po którym oświadczywſzy, iż ná niektórych Poſłach znayduią ſię u Laſki złożone Proceſsa, ſprawił onych czytanie; aczkolwiek wielu Poſłow utrzymywać usiłowali, ażeby ſię ta czynność działa *ſemotis arbitrîs*; ale Jmć Pan Marſzałek przekonał Prawem, że wobec ich czytanie

nie następować powinno, ażeby powszechność wiedziała, że to Prawo iest ściśle od nas zachowane, po którym nastąpiło odłączenie się Arbitrow; a Jmć Pan Choiecki Poseł Kijowski, gdy oświadczył, że spodziewa się w krotce zarzuconego sobie od J. W. Ogińskiey Hetmanowy W.W.X. Lit. Procesu zaspokoienia, drugiego z strony Jmć Pana Markowskiego Chorążego Mielnickiego, illegalność Izbie do uznania zostawiwszy, na ten czas oddalił się. Zaraz więc uformowana propozycya (czy Plenipotencya za Granicą uczyniona, ważną być ma, lub nie będąc w Kraiu oblatowaną?) *ad Turnum* podana, *affirmativè* decydowaną została, lubo niektórzy Posłowie konsekwencye w tey mierze z Kordonow pochodzić mogące, reprezentowali. Tu Jmć Pan Marszałek Starey Laski wezwawszy Arbitrow, przystąpił do obrania Marszałka Seymowego, podaiąc za Kandydata do Marszałkowstwa Jmć Pana Chomińskiego Starostę i Posła Pińskiego, którego za trzykrotnym pytaniem, zgodnie iednomyślność okrzyknęła. Stary więc Stanowi Rycerskiemu z wielu miar wdzięczność swoią, i dziękczynność wytłomaczywszy w Patryotyczney serca swego dobroci, Nowo-obra-

nego

nego do obięcia Laſki, i wykonania przyſięgi zaproſił. Nowo-obrany zaś miawſzy ſobie natychmiaſt oddaną Laſkę, znaną wymowy ſwey mocą podziękował za poruczony ſobie ſtyr tak wielkiego w Narodzie doſtoieńſtwa, i wezwanego przez ſiebie do Funkcyi Sekretarza Seymowego, Jmć Pana Nielubowicza, przepiſaney wyſłuchawſzy przyſięgi, wyznaczył na dzień naſtępuiący do Króla i Senatu, z oznaymieniem o zgodnie á ſzczęśliwie dla ſiebie doſzłey Elekcyi. JJ. WW. Poſłow: z Prowincyi W. X. Lit. Jchmć Panow, Kurzenieckiego Pińſkiego, Uniechowſkiego Mińſkiego, Jeleńſkiego Mozyrſkiego, Zyniewa Inflantſkiego. Z Wielko-Polſkiey: Jchmć Panow, Gaiewſkiego Kaliſkiego, Wilkanowſkiego Łęczyckiego, Bachmińſkiego Płockiego, Szydłowſkiego Nurſkiego. Z Mało-Polſkiey: Jchmć Panow Grodzickiego Krakowſkiego, Kunrzenieckiego Bielſkiego, Stomſkiego Lubelſkiego, Grocholſkiego Bracławſkiego, Poſłow, i Seſsyą ſolwował na dzień naſtępuiący, na godzinę dzieſiątą.

SES-

SESSYA II.

Dnia 5. Pazdziernika.

Za przybyciem J. K. Mci, *cum Senatu & Ministerio* do Jzby Senatorskiey, Posłow zaś do Jzby Poselskiey, Jmć Pan Marszałek Seymowy w zagaieniu Sessyi, upraszał Delegowanych, ażeby udali się do Senatu, z oznaymieniem Nayiaśnieyszemu Panu, i Senatowi, o Nowo-obranym Marszałku; po wyiściu których Jmć Pan Marszałek nominował Osoby do różnych Dykasteryow, á nayprzod do Konstytucyi.

W Jzbie Senatorskiey stanął na czele delegowanych od Stanu Rycerskiego Jmć Pan Kurzeniecki Poseł Piński, który stał się mowcą ná wybor, donosząc o zgodnie obraniu Marszałka, á po odebraniu odpowiedzi od Tronu usty Jmci Pana Podkanclerzego, oświadczaiącey ztąd ukontentowanie, ucałowawszy z swemi Kollegami Rękę Pańską, powrocił wraz z niemi do Jzby Poselskiey, gdzie uczyniwszy rapport powołania swego, winszował nowo obranemu Marszałkowi styru obrad publicznych. Równie winszował Jmć Pan

Giełgud Poseł Zmudzki, i prosił, aby Jzba Poselska, gdy z zarzuconych sobie usprawiedliwiła się Procesow, mogła być uwiadomioną, ieżeli takowemu Prawu usprawiedliwienia się z Procesow zadość uczynili Senat i Ministrowie? Co Jmć Pan Marszałek przyrzekłszy uczynić, przystąpił do wyznaczenia Deputatow do Konstytucyi, oraz do examinowania Prześwietney Rady Nieustaiącey, Departamentu Woyskowego, Kommissarzow Skarbowych Oboyga Narodow, Kommissyi Edukacyiney, tak z każdey Prowincyi wyznaczonych, zwykłey przysięgi wysłuchał. W tym Jmć Pan Kiełczewski Poseł Poznański zabrawszy głos, prosił Jmć Pana Marszałka Seymowego, aby, gdy Posłowie Wielko-Polscy w Instrukcyi maią zalecone podziękowanie Nayiaśnieyszemu Panu, za konferowaną Laskę Wielką Litewską Jmci Panu Gurowskiemu, á Laskę Nadworną Koronną Jmci Panu Raczyńskiemu, á tego przez niewolność zabrania głosow w Jzbie Senatorskiey dopełnić nie mogą, Imieniem tych Woiewodztw złożył podziękowania. Jmć Pan Dobiecki Poseł Sandomierski prosił także Jmci Pana Marszałka, aby Imieniem Woiewodztwa tego, złożył u Tronu dzięk-

dziękczynienia, za konferowaną dostoy-noyność Prymacyalną Xciu Jmci Poniatowskiemu, Marszałkowstwo W.Kor. Jmci Panu Mniszchowi; i różnę Kasztelanie tegoż Woiewodztwa Osobom; á zaś Jmć Pana Komarzewskiego Posła Rawskiego, iako znaiomego z wierności Krolowi, á z zasług Narodowi, względom i łasce Krolewskiey polecił, wielu innych w tey materyi, iako i z winszowaniem Marszałkowi obięcia Laski, odzywało się Posłow. Xiąże Radziwiłł Poseł Wileński, Imieniem Generała swego, i całey Prowincyi Lit. prosił, aby Jmci Pana Komarzewskiego znaiomego Krajowi z zasług publicznych, i Królowi, osobliwie tak w świeżo odbytey podroży. iako i w Konwoiowaniu WW. Xiążąt Ross: z honorem dla Narodu, tudzież, że iego staraniem drogi w Litwie zreparowane zostały, względom Nayiaśnieyszego Pana polecić. Jmć Pan Załuski Poseł Sandomierski prosił o zarekomendowanie względom J.K. Mci Jmć Pana Dobieckiego Podkom: i Posła Sandomirskiego. A lubo Jmć Pan Marszałek nie wymawiał się z tego Woiewodztw tłomacza dziękczynnego Urzędu, iednak Jmć Pan Rzewuski Poseł Wołyński, czyniąc ulgę Jmć Panu Marszałkowi,

prze-

przekładał, iż nie można wkładać na Jmć Pana Marſzałka, aby ſam ieden był tłomaczem wſzyſtkich woli, lecz każdy z Posłow, będąc delegowanym do examinu różnych Dykaſteryow, będzie mogł użyć tey pory czaſu do tych dzięk Nayiaśn: Panu uczynienia, za konferowane Urzędy, i rekommendacyi Oſob Inſtrukcyami zaleconych wniesienia. Doniesiono Izbie, iż Delegowani od Krola Senatorowie, to ieſt: Jchmć PP. Chmara Woiewoda Mińſki, Szydłowſki Kaſztelan Zarnowſki, i Podoſki Kaſztelan Dobrzyńſki, zbliżaią ſię, ktorzy wſzedłſzy do Izby Poſelſkiey, i pierwſze zaiąwſzy mieſca, Jmć Pan Woiewoda Mińſki mowił, iż Krol Jmć wraz z Senatem iak nayrychleyſzego czeka złączenia ſię, przytym powinſzował Laſki Jmć P. Marſzałkowi. Jmć Pan Kaſztelan Zarnowſki toż ſamo w ſwoim oświadczył głosie. Po odeyściu Senatorow z Izby Poſelſkiey, ruſzyła ſię Izba Poſelſka do Senatu, gdzie z Stanem Rycerſkim przybywſzy Jmć Pan Marſzałek, zabrał głos, w ktorym Nayiaśnieyſzego Pana powitał, á Jmć P. Podkanclerzy Lit. od Tronu odpowiadaiąc, przypominał Stanom Zgromadzonym Epochę oſtatniego w tym mieyſcu zerwanego Seymu, do

po-

pomyślnieyſzych zachęcał obrad, i wezwał Stan Rycerſki do pocałowania Ręki Krolewſkiey, po czym ſolwował Seſsyą na dzień naſtępuiący na godzinę 10.

SESSYA III.

Dnia 6. Pazdziernika.

Po przybyciu J. K. Mci do Senatu, Jmć Pan Marſzałek W. Lit. dał Głos Jmć Panu Marſzałkowi Seymowemu, który, po zagaieniu Seſsyi, upraſzał aby Poſłowie na przyzwoitych mieyſcach zaſiedli, *in ordine* czego Jmć Pan Sekretarz Seymowy czytał *ſeriem* Poſłow przez Woiewodztwa. Gdy dla zaięcia mieyſc przez Arbitrow Poſłowie umieścić ſię nie mogli, Jmć P. Marſzałek W. Lit. proſił Arbitrow na uſtęp. Jmć P. Rzewuſki Poſeł Wołyńſki mowił *interlocutorie*, iż gdy wielu z Arbitrow z dalekich ſtron przybyło, á między innemi z nayodlegleyſzych Kraiow godny Mąż Xże de Naſsau, obſtawaiący przy wolności innego Narodu, á teraz pragnący z nami przyyść do rowności, iedynie dla tego, aby byli świadkami obrad publicznych, i ſentymentow każdego Poſła, czego i prawo

ſamo

ſamo im pozwala, ſzczupłość zaś mieyſca, oſobliwie w Izbie Poſelſkiey, Arbitrow być przytomnemi zabrania; przeto, iż Posłom czyni dla ciaſności niewygodę, zaczym proſił Jmć *P.* Marſzałka W. Lit. aby dla Arbitrow w Izbie Poſelſkiey mogł być zrobiony Balkon, Jmć P. Cieciſzowſki Poſeł Liwſki proſił o mieyſce dla ſiebie przez Arbitrow zaięte, mowiąc iż poł godziny ſtoiąc, mieyſca doczekać ſię nie może. O co i inni Posłowie przymawiali ſię. Gdy Arbitrowie opornie wychodzili z Izby na uſtęp, Jmć *P.* Suffczyńſki Poſeł Inflatſki odezwał ſię, iż ponieważ Prawo nie dozwala mowić Posłowi, tylko z mieyſca, raczą przeto Jchmć *PP.* Arbitrowie wyyść z mieyſc Posłom wyznaczonych. Pomimo iednak uſtąpienia Arbitrow, Jmć *P.* Marſzałek W. Lit. przyſtąpił do umieſzczenia Posłow podług porządku Woiewodztw, czytanego przez Jmć *P.* Sekretarza Seymowego. Po umieſzczeniu Posłow, za danym ſobie głoſem od Laſki W. Lit. Jmć X. Połubińſki Sekretarz W. Lit. czytał Regeſtr Kandydatow do Rady z Senatu & *Miniſterio*, á Jmć *P.* Sekretarz Seymowy z Stanu Ryceſkiego, rowno tę odprawił czynność, tym ſkwapliwiey, że zamiaſt dwoch w

War-

Warſzawie używanych retyrad ſkrytych dla podkryślaiących, tam ich ſporządziło ſię *in numero* ośm. Przeczytany Regeſtr Kandydatow do Rady, rozdany zoſtał *ad deliberandum* każdemu z Seymuiących. Jmć P. Podkanclerzy Lit. nominował od Tronu Deputatow do Konſtytucyi, do examinowania różnych Dyſkateryow, i do rachowania kreſek, ktorzy do każdey *reſpectivè* czynności przyſięgę wykonali. Jmć *P.* Podkanclerzy Lit. *in ordine* Elekcyi Konſyliarzow do Rady, ſolwował od Tronu Seſsyą na dzień naſtępuiący na godzinę 10.

SESSYA IV.

Dnia 7. Pazdziernika.

Za przyiściem Krola Jmci z Senatorami i Miniſtrami do Izby Senatorſkiey, po danym ſobie głoſie przez Marſzałka W. Lit. Marſzałek Seymowy zagaił Seſsyą, po czym zbliżyło ſię Miniſterium do Tronu, gdzie Jmć *P.* Zienkowicz Kaſztelan Smoleńſki, iako deputowany do examinu Rady, dla niebytności wczoray na Seſsyi, dziś wykonał przyſięgę. Wynieſiono potym Wazon na środek Izby Se-

nator-

natorſkiey do ſkładania wotow ná Konsyliarzow Rady, który otworzony zoſtał, á po okazaniu, iako nic w nim wewnątrz nie znayduie ſię, na trzy kłodki zamknięty, od których klucze, ieden Nayiaśn: Panu, drugi Marſzałkowi W. Lit. á trzeci Marſzałkowi Seymowemu oddane zoſtały, i Wazon na koniec z Izby przenieſiony. Jmć X. Turſki Biſkup Łucki deputowany do examinowania Kommiſsyi Skarku Lit także dla niebytności na wczorayſzey Seſsyi, wykonał przyſięgę. Potym wſzczęła ſię Kweſtya między Xiążętami Woiewodami, Poznańſkim i Wileńſkim, z okoliczności pierwſzosci mieyſca w Senacie, co gdy zgodnie ułatwiono być nie mogło, Krol Jmć za poprzedzaiącym uderzeniem Laſki przez Jmć *P.* Marſzałka W. Lit. i oświadczeniem, iż Krol Jmć mowić będzie; mowić zaczął: ,, Iż gdy Konſtytucya uniowa R. ,,1569. pag: 777. Vol. II. oznacza alter- ,,natę między Woiewodami Krakowſkim i ,,Poznańſkim tylko, á po nich bez alter- ,,naty daie mieyſce Wileńſkiemu, pośle- ,,dnieyſze także Prawo R. 1768. Vol. 7. ,,fol. 126. toż ſamo powtarza co do ſłowa, ,,należałoby przeto dozwolić Xciu Woie- ,,wodzie Poznańſkiemu pierwſzość mieyſca ,,na teraźnieyſzym Seymie, dopoki nowe

Pra-

„Prawo nie ſtanie, aby ilekroć Posłowie „Wileńſcy z Prawa poprzedaią innych gło„ſem na Seymach, tylekroć i Woiewoda „Wileńſki poprzedzał Woiewodow Kra„kowſkiego i Poznańſkiego. Mowił daley Nayiaśn: Pan w te słowa: „ Choćby komu „tę materyą zdało ſię nie liczyć między „nayważnieyſzemi? Ja onę uſilnie ſkute„cznemu zaradzeniu Przezacnych Stanow „polecam; gdyż arcy ważną do uprzątnienia „być powinna każda rzecz taka dla nas, „ która, iako dziś doświadczamy, tak i na „przyſzłych Seymach może ſprawować „ſtratę czaſu, nadewſzyſtko dla Oyczyzny „naydroższą. Spodziewam ſię po zacnych „á mnie tak dobrze znanych umysłach Xią„żąt Woiewodow Poznańſkiego i Wileń„ſkiego, iż chętnie przyſtaną na tey moiey „propozycyi, ieżeli ona pozyſka upodo„bane przychylenie ſię do niey Przeza„cnych Stanow, których ſkłonnego odgło„ſu teraz naybardziey żądam. „ Tu ſię odezwała cała Izba: zgoda; zaczym Xiąże Woiewoda Poznańſki mieyſce pierwſze zaſiadł, á Xiąże Woiewoda Wileńſki z Senatu wyſzedł. Przyſtąpiono potym do wotowania na Konſyliarzow Rady, zaczęli dawać ſwoie wota Senatorowie i Miniſtrowie, wezwani przez Marſzałkow Wielkich O-

boy-

boyga Narodow, w ośmiu przygotowanych do tego mieyscach zakrytych. Regestra Kandydatow Stęplem W. X. Lit. oznaczone rozdał Jmć X. Połubiński Sekretarz W. Lit. Senatorom, á Posłom Jmć Pan Sekretarz Seymowy. Po odwotowaniu Senatorow i Ministrow, to iest: Biskupow 6. Woiewodow 7. Kasztelanow 20. Ministrow 7. Posłow 177. (między któremi wotował także ow rugowany Poseł Jmć Pan Choiecki, iako Procéss na sobie z strony J. W. Hetmanowy W. W. X. Lit. maiący, zaspokoiony teraz) Wazon znowu na śrzodek Izby Senatorskiey wyniesiony, trzema pieczęciami, to iest Nayiasn: Pana, Marszałka W. Lit. i Jmć Pana Marszałka Seymowego obwarowany, pod straż milicyi Laski W. X. Lit. w Izbie Senatorskiey oddany został. Okazało się tych wszystkich Regestrow in Nro 217. z których do dziś dnia expedyowało się 67. między niemi w scysury zamienionych, dla niedobrego, podług Prawa i przestrogi na końcu Regestru znayduiącey się, podkreślania, liczyło się trzynaście. Tu już Sessya przez Jmć Pana Podkanclerzego Lit. odłożona na dzień następuiący na godzinę 10.

Reszta na potym.